

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Der har i sommerens løb været talt meget om de tre ubalancer i økonomien: underskuddet på statsbudgettet, underskuddet på betalingsbalancen og arbejdsløsheden.

Det er SF's opfattelse, at der er tale om en falsk problemstilling. De tre ubalancer er på ingen måde sammenlignelige.

Underskuddet på statsbudgettet skyldes først og fremmest den stigende arbejdsløshed og de hermed forbundne forøgede omkostninger til arbejdsløshedsunderstøttelse, bistandshjælp og den generelle støtte til kriseramte erhverv samt de formindskede indtægter fra skatter og afgifter. Derfor er det aldeles omsonst at søge at nedbringe underskuddet ved højere skatter og afgifter eller ved statslige besparelser, hvad enten der er tale om afskedigelser eller mindre overførsler til dårligt stillede grupper. Begge typer foranstaltninger vil blot forøge arbejdsløsheden, mens den tilsigtede forbedring af statsbudgettet vil udeblive; en varig nedbringelse af underskuddet på statsbudgettet kan kun opnås ved løsning af de fundamentale problemer: arbejdsløsheden og betalingsbalanceproblemet.

Underskuddet på betalingsbalancen er formindsket i den senere tid, så det nu næsten udelukkende består af renter af tidligere gæld. Det er næppe realistisk at forestille sig, at det vil blive nedbragt væsentligere i betragtning af, at de olieproducerende lande har et stort overskud, som ikke kan fjernes, og som skal vise sig som et underskud hos de olieimporterende lande. Der er imidlertid grund til at gøre opmærksom på, at forbedringen på betalingsbalancen i et vist omfang er kunstig. På grund af den lave økonomiske aktivitet er lagrene nemlig nedbragt betydeligt, og investeringerne er faldet. En forbedring af de internationale konjunkturer vil derfor atter medføre en forværring af betalingsbalancen. Derfor bør man ikke fokusere på kortsigtede initiativer til en forbedring af betalingsbalancen, men der er god grund til at satse på varige forbedringer ved en nedbringelse af vores import-

behov først og fremmest for energi og andre udtømmelige ressourcer.

En rent økonomisk betragtning fører altså til det resultat, at det, der er behov for, er kraftige foranstaltninger mod arbejdsløsheden, som samtidig har den effekt, at de enten medfører en varig forbedring af betalingsbalancen eller ikke påvirker betalingsbalancen i nævneværdigt omfang.

Politik er imidlertid ikke økonomi alene. Og ud fra en menneskelig betragtning kan der ikke være nogen tvivl om, at arbejdsløsheden er langt det alvorligste problem. Alene den kendsgerning, at vi nu har 100.000 unge arbejdsløse, hvoraf en stor del aldrig har været i arbejde og aldrig vil komme i arbejde, hvis den nuværende politik fortsætter, burde skræmme enhver, der ved noget som helst om, hvad det er, der får samfundet til at bryde sammen.

Selv om ungdomsarbejdsløsheden er langt det alvorligste problem, skaber arbejdsløsheden dybe menneskelige ulykker i alle aldersgrupper. Og det er først og fremmest de svageste, der rammes. Kvinder rammes oftere end mænd, indvandrere oftere end danskere.

Derfor fremsætter SF en række forslag til nedbringelse af den samlede arbejdsløshed. Listen er langt fra udtømmende. Der kan foreslås en lang række initiativer, hvis beskæftigelsesvirkning hver for sig er beskeden, men hvis samlede virkning er ganske betydelig. Af overskuelighedshensyn har vi indskrænket os til de store poster.

Vi har heller ikke medtaget initiativer, der vil forhindre arbejdsløsheden i at vokse yderligere. Eksempelvis er en ny landbrugspolitik en tvingende nødvendighed, hvis ikke beskæftigelsen i landbruget og tilknyttede erhverv skal falde drastisk.

Ej heller har vi medtaget problemer, der skal løses ved forhandlinger på arbejdsmarkedet og ikke i folketinget. Det drejer sig først og fremmest om en nedsættelse af den daglige arbejdstid.

Endelig bør de foreslåede initiativer til formindskelse af den generelle arbejdsløshed suppleres med en række målrettede initiativer. Først og fremmest vil bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshe-